

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobce: **L. N.**, zastoupený JUDr. Michalem Bernardem, Ph.D., advokátem se sídlem Klokotská 103/13, Tábor, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, proti rozhodnutím žalované ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003, ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002, ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002, a o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 27. 5. 2021, č. j. 6 A 178/2018 – 126,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobce JUDr. Michalu Bernardovi, Ph.D., advokátu se sídlem Klokotská 103/13, Tábor, **se přiznává** odměna za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši **3400 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- V. Žalobce je **povinen** zaplatit České republice – Nejvyššímu správnímu soudu náhradu nákladů řízení ve výši **340 Kč**, a to do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalovaná rozhodnutími ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003, ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002, a ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002 (společně dále jen „napadená rozhodnutí“), rozhodla o žádostech žalobce o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v rozhodném znění (dále jen „zákon o advokacii“) tak, že advokát žalobci nebude určen.

[2] Rozhodnutí žalované napadl žalobce u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou, jíž se domáhal zrušení napadených rozhodnutí; požadoval také, aby soud žalované uložil povinnost zdržet se dalšího poškozování a zasahování do jeho práv.

Rozsudek městského soudu

[3] Městský soud výrokem I. rozsudku ze dne 27. 5. 2021, č. j. 6 A 178/2018 – 126 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl v části, v níž se žalobce domáhal zrušení napadených rozhodnutí; výrokem II. ji odmítl v části, v níž žalobce požadoval uložení povinnosti žalované. Předeslal, že žadatel o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c odst. 1 zákona o advokacii musí prokázat, že není schopen si sám obstarat právní pomoc. Žalovaná ve všech napadených rozhodnutích (jako jeden z důvodů nevyhovění žádosti) uvedla, že žalobcovy příjmy údajně plynoucí pouze z invalidního důchodu považuje za pochybné; poukázala na internetové stránky www.autodily-usa.cz a živnostenský rejstřík, podle nichž měl žalobce aktivní živnostenské oprávnění na opravy silničních vozidel a také v této oblasti podnikal. Městský soud shledal, že ve správních spisech nejsou založeny žádné podklady, na základě nichž by bylo možné učinit závěr, že žalobce měl i jiné příjmy než uváděný invalidní důchod. Postup, kdy žalovaná své závěry budovala pouze na odkazu na internetové stránky a živnostenský rejstřík, označil soud za nepostačující. Poukázal na to, že obsah internetové stránky se může v čase měnit; jestliže správní orgán nezachytí její aktuální stav, znemožní tak při přezkumu vycházet ze skutkového stavu k okamžiku rozhodnutí. Městský soud proto shledal nepřezkoumatelnými pro nedostatek důvodů ty identické části všech napadených rozhodnutí, které se zabývají dalšími příjmy žalobce, na základě nichž žalovaná uzavřela, že tvrzení žalobce o jeho příjmech a majetku jsou pochybná. Zároveň však konstatoval, že se nejedná o takovou vadu řízení, která by činila napadená rozhodnutí nepřezkoumatelnými jako celek; jakákoli dílčí nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí totiž nutně nevede k jeho zrušení. Městský soud zdůraznil, že podmínky pro určení advokáta dle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c zákona o advokacii musejí být splněny kumulativně. Každé z napadených rozhodnutí přitom stojí i na dalších (řádne pojednaných) důvodech, pro něž nebylo možné žádné ze žádostí žalobce vyhovět. Zjištěná vada proto nemá vliv na zákonnost napadených rozhodnutí, neboť závěr o nesplnění podmínek pro určení advokáta ve všech rozhodnutích plně ob stojí na základě dalších zjištění, jež žalovaná správně učinila z ostatních podkladů, které v každé jednotlivé věci shromáždila.

[4] V případě rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002, žalobce nesplnil podmínku § 18 odst. 2 zákona o advokacii, neboť žalované neprokázal, že nesplňuje

pokračování

podmínky pro ustanovení advokáta soudem; ke své žádosti do dne vydání rozhodnutí žalované nedoručil namítané usnesení Okresního soudu v Kroměříži ze dne 18. 7. 2018, č. j. 19 Nc 1504/2017 - 69. Soud dodal, že podle § 55a odst. 1 zákona o advokacii se v řízení o určení advokáta nepoužije § 45 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“), podle kterého, nemá-li žádost předepsané náležitosti nebo trpí-li vadami, je správní orgán povinen žadateli pomoci nedostatky odstranit. Již tento první důvod by, s ohledem na povinnost kumulativního splnění všech podmínek, byl sám o sobě postačujícím k zamítnutí předmětné žádosti. Žalovaná dále vyhodnotila jednání žalobce, spočívající v podávání okolo 90 žádostí o určení advokáta k poskytnutí právní služby, jako sudičské; naznala, že se z jeho strany jedná o zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc. S tím se městský soud ztotožnil a odkázal na usnesení Ústavního soudu ze dne 12. 2. 2009, sp. zn. III. ÚS 480/06. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že ze správního spisu nebylo zřejmé, jakému konkrétnímu množství žalobcem podaných žádostí bylo vyhověno. Soud naznal, že se jedná o zcela nadstandardní počet žádostí, jenž svědčí o zjevném zneužívání daného institutu žalobcem. Jeho úspěch v některých jiných věcech (kde mu byl určen zástupce) neznamena, že každé jeho další žádosti je namíste vyhovět, neboť všechny žádosti musí být posuzovány individuálně; stejně tak neznamena, že žádosti o určení advokáta nejsou žalobcem zneužívány. Žalovaná nepochybila, když žádosti zhodnotila v kontextu celkového chování žalobce jako zneužití práva na bezplatnou právní pomoc. Institut určení advokáta totiž dle soudu neslouží k paušálnímu pokrytí potřeby právních služeb na veškeré myslitelné spory a řízení, které žadatel míní vést; takový výklad by fakticky spočíval v poskytování generální právní pomoci ve všech žalobcem vedených sporech a řízeních. To ale není jeho účelem, neboť slouží k zajištění konkrétní právní služby v individuálním případě a v nezbytném rozsahu. Městský soud proto uzavřel, že žalobce svou procesní aktivitou neuváženě nadužívá institutu určení advokáta k tomu, aby vedl spory podle své libosti. Co se týče rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003, soud konstatoval, že důvodem pro nevyhovění žádosti byla skutečnost, že ve věci vedené u Okresního soudu v Olomouci se jednalo o zjevně bezdůvodné uplatňování práva; z usnesení téhož soudu ze dne 23. 7. 2018, č. j. 29 Nc 706/2017 - 100 (vydaného dříve, než bylo řízení u žalované skončeno), vyplývá, že žaloba byla odmítnuta pro její nedoplnění přes výzvu soudu. Žalovaná nadto i v tomto případě dle soudu učinila správné závěry o zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc (viz výše). Také v případě rozhodnutí ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002, městský soud uvedl, že žádosti žalobce nebylo vyhověno z důvodu, že se jednalo o zjevně bezdůvodné uplatňování práva. Žalobce se totiž domáhal určení advokáta pro zastupování v řízení o ústavní stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně – pobočka ve Zlíně č. j. 58 Co 88/2018 - 1438, jímž bylo potvrzeno usnesení Okresního soudu ve Zlíně ze dne 26. 1. 2018, č. j. 47 Nc 117/2013 - 1414, neboť k odmítnutí návrhu na obnovu řízení došlo z důvodu, že podání žalobce přes výzvu k odstranění vad neobsahovalo podstatné náležitosti. Ústavní stížnost v této věci nemohla být úspěšná. Dle žalované by byla odmítnuta jako zjevně neopodstatněná; soud nadto dodal, že žalobce nepodal ani mimořádný opravný prostředek (dovolání), pročez by ústavní stížnost byla nepřípustná a odmítnuta dle § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu. Navíc žalovaná i v tomto případě dospěla k závěru, že žádost je zneužíváním práva na bezplatnou právní pomoc (viz výše).

[5] Městský soud nepřisvědčil námitce, že žalovaná opakovaně přehlíží výjimečné důvody pro ustanovení advokáta žalobci, a to s cílem mu a druhé poškozené (I. D.) svévolně škodit a způsobovat jim maximální možné škody a potíže; neztotožnil se ani s tím, že žalovaná opakovaně a úmyslně žalobce poškodila, když si neověřila tvrzení o (na něm) spáchaných trestných činech, včetně justičních podvodů. Soud konstatoval, že přezkoumal napadená rozhodnutí, včetně příslušných správních spisů, přičemž z nich nevyplývá, že by se žalovaná jakkoli snažila žalobce poškodit. S ohledem na obecnost jeho argumentace uzavřel, že námitky tohoto charakteru nejsou důvodné. Stejně tak městský soud nenaznal, že by v letech 2014 až 2018 docházelo ze strany žalované k podvodům při rozhodování o jiných žádostech žalobce o určení advokáta ani že by ředitelka pobočky žalované měla porušit oznamovací povinnost v souvislosti s disponováním důkazy o trestných činech spáchaných policistou, státním zástupcem, soudcem a jeho asistentem. Jednotlivé žalobcem navržené důkazy městský soud neprováděl, neboť je shledal nadbytečnými z důvodů, o nichž blíže pojednal.

[6] K návrhu žalobce, aby soud žalované uložil povinnost zdržet se dalšího poškozování a zasahování do jeho práv, konstatoval, že jej posoudil podle jeho obsahu jako žalobu proti nezákonnému zásahu s negatorním petitum směřujícím do budoucna, tedy jako návrh preventivní povahy. Správní (ani civilní) soudy ovšem nejsou oprávněny o takovém návrhu rozhodovat, neboť v dané věci nemají pravomoc. Soud doplnil, že přestože shledal návrh žalobce neurčitým, nevyzýval jej k odstranění dané vady; i kdyby žalobce návrh doplnil, soud by stejně nemohl rozhodnout jinak, než žalobu v příslušné části odmítnout.

II. Kasační stížnost a další podání

II.1 Kasační stížnost žalobce

[7] Proti rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) blanketní kasační stížnost, ve které navrhl napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. V doplnění ze dne 30. 9. 2021 formulovaném ustanoveným zástupcem nejprve obsáhle argumentuje, proč měl soud části napadených rozhodnutí týkající se posouzení jeho majetkových poměrů (především tvrzení o dalších příjmech) shledat vadnými. Stěžovatel souhlasí s městským soudem v tom, že závěry žalované o jeho údajných příjmech (při absenci jejich prokázání) jsou nepřezkoumatelné. Namítá ovšem, že tyto nedostatky mají zásadní vliv na zákonnost a věcnou správnost napadených rozhodnutí; vytýkané vady jsou dle něj zásadní a způsobují nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí jako celku, protože bylo nutné je zrušit. Dle stěžovatele je nezbytné posuzovat nepřezkoumatelnost dílčí části rozhodnutí s ohledem na to, jaký význam má na celkový výsledek řízení. Pokud zákon jasně uvádí, že otázka příjmů a výdajů žadatele o ustanovení advokáta je klíčovou pro rozhodnutí o tom, zda bude jeho žádost úspěšná, je tato otázka nutně klíčová i pro rozhodnutí jako celek. Takto podstatnou část nelze oddělit od celého rozhodnutí, konstatovat její částečnou nepřezkoumatelnost, ovšem jako celek rozhodnutí potvrdit.

pokračování

[8] Konkrétně k rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002, stěžovatel namítá, že pouze chybějící rozhodnutí o neustanovení zástupce soudem, které mělo být žalované doručeno společně se žádostí (a bylo doručeno později), nemůže mít za následek zamítnutí žádosti, aniž by žadatel byl upozorněn na chybějící podklad. Stěžovatel není odborníkem v oboru práva, nemá znalosti zákona o advokacii a je tedy přirozené, že povinnost dodat některé podklady opomenul. V tomto ohledu poukázal na rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 8. 2021, č. j. 29 A 296/2017 - 217, dle nějž, pokud žadatel neunesse své důkazní břemeno k prokázání splnění zákonných předpokladů pro určení advokáta, žalovaná jej k tomu vyzve; na žádost je totiž třeba nahlížet jako na podání podle § 37 správního řádu, a tedy nemá-li předepsané náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, pomůže správní orgán podateli nedostatky odstranit nebo ho vyzve k jejich odstranění a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu. Stěžovatel proto měl být žalovanou vyzván, aby chybějící dokument doplnil, což se však nestalo. Co se týče napadeného rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003, stěžovatel nesouhlasí s tím, že by se v daném případě jednalo o zjevně bezdůvodné uplatňování práva; k odmítnutí návrhu ve věci došlo až po podání žádosti o ustanovení advokáta, což stěžovatel nemohl žádným způsobem ovlivnit. K rozhodnutí ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002, pak uvádí, že žalovaná toliko proklamovala pouze svůj vlastní závěr, že v daném případě bude ústavní stížnost odmítnuta jako zjevně neopodstatněná. Žalovaná ani soud však nejsou oprávněni žádným způsobem předvídat, jak by Ústavní soud rozhodl. Nadto otázka možné úspěšnosti předmětného řízení není objektivním důvodem, na základě kterého by bylo možné rozhodnout o neurčení advokáta.

[9] Stěžovatel dále brojí proti argumentaci žalované (obsažené ve všech napadených rozhodnutích), že jeho jednání je sudičské. Tvrdí, že každá z jím podaných žádostí byla odůvodněná; nemůže nést vinu za to, že byl cílem hned několika tisíc trestných činů a protiprávních útoků, které vyžadovaly, aby se obrátil na soud, k čemuž potřeboval zastoupení advokátem. Městský soud vůbec neposoudil obsah jednotlivých žádostí ani nevyhodnotil, jaká část z nich byla úspěšná a oprávněná. Soud si dle něj protirečí a postupuje rozporně, pokud na jednu stranu uvádí, že úspěch v jiných řízeních nemá vliv na napadená rozhodnutí, zároveň ovšem neúspěch v jiných věcech považuje za důkaz, že jeho jednání je sudičské. Stěžovatel odmítá, že by se dopouštěl zneužívání práva na bezplatnou právní pomoc; jeho podání soudům jsou vždy odůvodněna protiprávním jednáním, kterých se vůči němu a druhé poškozené dopouští jiné osoby. Poukazuje na to, že v současnosti na něm bylo od roku 2007 spácháno 6990 zločinů, které nebyly nikdy vyšetřovány.

[10] Dále stěžovatel namítá, že nebylo vyhověno jeho žádosti o delegaci řízení; nebyla mu umožněna ani videokonference, což soud učinil zcela účelově. Jeho zdravotní stav přitom neumožňoval, aby cestoval na dlouhou vzdálenost a dostavil se na ústní jednání k velmi vzdálenému soudu; svůj zdravotní stav přitom opakovaně prokazoval zdravotními zprávami. Došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces, neboť se nemohl osobně zúčastnit ústního jednání ve věci.

II.2 Další podání žalobce a jeho zástupce

[11] K doplnění kasační stížnosti ze dne 30. 9. 2021 bylo jako příloha přiloženo „*Osobní vyjádření stěžovatele k některým bodům kasační stížnosti*“. Stěžovatel v něm poukazuje na trestné činy, které na něm a I. D. byly údajně spáchány. Dále kriticky komentuje argumentaci žalované týkající se bezdůvodného uplatňování práva; popírá, že by jeho jednání mělo charakter sudičství. Vyjadřuje se také ke svému využívání expresivních až urážlivých slov a výroků.

[12] V podání ze dne 25. 9. 2021 (vyhotoveném ještě před výše shrnutým doplněním kasační stížnosti, srov. odst. [7] - [10]), doručeném soudu 4. 10. 2021, formuluje sám stěžovatel na 37 stranách ručně psaného textu své výhrady vůči napadenému rozsudku; ten označuje za „*standardní úmyslný zločin tak, jako každý písemný text, který z MS v Praze ve věci žalobce a p. I. D. vzešel. Jde o zločin podvodu, tedy zatažení podstatných okolností dle § 209 TZ, které neumožňovaly rozsudek v dané podobě vydat.*“ Následně stěžovatel zevrubně líčí příkoří, která vůči své osobě subjektivně pociťuje. Jako zločince označuje především členy rozhodujícího senátu a funkcionáře žalované, dále také některé soudce a asistenty Obvodního soudu pro Prahu 2 a městského soudu, advokáty, státní zástupce či policisty; všechny obviňuje ze spiknutí, korupce, rozvracení státu i justice a řady jiných trestných činů. Podání stěžovatele je přitom plné vulgarit „nejhrubšího zrna“, pročez jej soud nehodlá blíže reprodukovat.

[13] V podání ze dne 4. 10. 2021, doručeném soudu 12. 10. 2021, přímo stěžovatel uvádí, že částečně nesouhlasí s doplněním kasační stížnosti, jež za něj učinil jemu ustanovený zástupce. Tvrdí, že zcela odporuje skutečnému stavu věci, o nichž je již soudy a GIBS pravomocně rozhodnuto. Ustanovenému zástupci vyčítá, že ze svého podání zcela vyloučil popis protiprávního jednání I. S., V. J. aj. M. (představitelů žalované); dále mu vytýká, že o věci nic neví a neměl možnost s ním věc osobně probrat. Stěžovatel poukazuje na to, že předmětné řízení má počátek již v roce 2007. Opětovně předkládá obsáhlý výčet trestných činů, stejně jako přehled osob, jež je údajně spáchaly. Namítá také, že mu jeho zdravotní stav nedovolil cestovat na jednání do Prahy a použití videokonference soud zmařil. Stěžovatel přiložil ustanoveným zástupcem precizované doplnění kasační stížnosti (srov. odst. [7] - [10]), do nějž doplnil řadu tvrzení (dle něj nesporných skutečností) týkajících se především vůči němu spáchaných trestných činů, které nikdo řádně neprošetřil.

[14] Stěžovatel prostřednictvím ustanoveného zástupce podáním ze dne 21. 10. 2021 znovu doplnil svou kasační stížnost. Opakuje, že je evidováno 6990 trestných činů, které na něm a I. D. byly spáchány od roku 2007 až do současnosti; činí přitom jejich typový výčet. Dále obsáhle popisuje konkrétní podrobnosti spáchání následujících (údajných) trestných činů: podvod, útisk, vydírání, neoprávněné užívání cizí věci, nebezpečné vyhrožování, poškozování cizí věci, pomluva, křivé obvinění, zpronevěra, křivá výpověď či neoprávněný majetkový prospěch. Uvádí, že na páchaní, zahlazování a legalizaci stovek úmyslných trestných činů se podílejí jím vyjmenovaní státní zástupci a policisté. Definuje strukturu „organizovaného zločinu“ v České republice a znovu předestírá svůj pohled na „spiknutí vůči němu“.

[15] V témže podání ze dne 21. 10. 2021 zástupce stěžovatele požádal soud o zrušení jeho ustanovení v této věci, neboť došlo k narušení nezbytné důvěry mezi ním a stěžovatelem.

pokračování

Uvádí, že mu byl dne 4. 10. 2021 doručen dopis stěžovatele s tím, že nesouhlasí s doplněním kasační stížnosti, neboť je bez argumentů a nebylo použito doplnění, které zasílal v předchozích e-mailových zprávách; s tím ustanovený zástupce nesouhlasí. Následně mu byl dne 11. 10. 2021 doručen další dopis stěžovatele, ve kterém předkládá důvody, pro které s postupem advokáta nesouhlasí; z dopisu je patrné, že stěžovatel ustanovenému zástupci již nedůvěřuje, nesouhlasí s činností, kterou v dané věci provádí. Ustanoveného zástupce označuje za lháře a primitiva, který se jej snaží úmyslně poškozovat. Ten je proto přesvědčen, že za dané situace nemůže stěžovatele dále zastupovat.

[16] V podání ze dne 3. 11. 2021, doručeném soudu 5. 11. 2021, stěžovatel uvádí, že ustanovený zástupce úmyslně uvádí lživé informace, kterými jej poškozují. Advokátovi vyčítá, že nedoplnil kasační stížnost podle jeho představ (zamlčel, že od roku 2007 nebyl nikdo obviněn ani souzen proto, že na něm spáchal zločin). Žádost advokáta o zproštění zastupování považuje za účelovou; pouze po něm požadoval, aby doplnil kasační stížnost o text, který mu předložil. Následně stěžovatel opět zešíroka uvádí, jaká všechna příkoří mu měla být způsobena ze strany představitelů žalované I. S., V. J. aj. M. a jakých trestných činů se tito dopustili.

[17] V podání ze dne 3. 11. 2021, doručeném soudu 16. 11. 2021, stěžovatel vznáší obvinění ze zločinu rozvracení republiky proti V. J. a I. S.; v dalším zjevně opakuje již v předcházejících podáních vyslovené stesky.

II.3 Vyjádření žalované

[18] Žalovaná se ke kasační stížnosti ani dalším podáním stěžovatele nevyjádřila.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud (dále též „NSS“) se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, stěžovatel je v řízení zastoupen advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížnosti dle § 106 s. ř. s.

[20] Nejvyšší správní soud zkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů. Stěžovatel uplatnil kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[21] Kasační stížnost není důvodná.

[22] Stěžovatel předně namítá, že bylo nezákonně nevyhověno jeho žádosti o delegaci. Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu zjistil, že stěžovatel v žalobě ze dne 5. 11. 2018 vznesl návrh na delegaci řízení k soudu „dosažitelnému z jeho bydliště“, a to z důvodu jeho nepříznivého zdravotního stavu. Městský soud tento návrh předložil

k posouzení Nejvyššímu správnímu soudu; ten usnesením ze dne 19. 12. 2018, č. j. Nad 286/2018 – 38, návrh na delegaci zamítl, neboť stěžovatel dle něj neuvedl žádný konkrétní důležitý důvod ve smyslu § 9 odst. 2 s. ř. s. Městský soud proto v projednávané věci nepochybil, pokud respektoval závazné posouzení vzneseného návrhu na změnu místní příslušnosti nadřazeným soudem a v souladu s ním věc projednal a rozhodl. Nejvyšší správní soud přitom v řízení o kasační stížnosti proti napadenému rozsudku není oprávněn přezkoumávat závěry, které zdejší soud vyslovil ve věci sp. zn. Nad 286/2018. Co se týče žádosti o konání videokonference, stěžovatel prostřednictvím zástupce doručil žádost o její uspořádání městskému soudu dne 24. 5. 2021. Ten v přípisu ze dne 27. 5. 2021 konstatoval, že žádosti nevyhoví, neboť byla podána opožděně (videokonferenci již z časových důvodů nebylo možné zorganizovat); dále žádost shledal nedostatečně odůvodněnou, když stěžovatel uvedl, že nemá dostatek finančních prostředků na cestu k soudu, aniž však toto jakkoli doložil. Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že jeho zdravotní stav neumožňoval, aby cestoval na dlouhou vzdálenost a dostavil se na ústní jednání k velmi vzdálenému soudu, přičemž tvrdí, že svůj zdravotní stav opakovaně prokazoval zdravotními zprávami. Nejvyšší správní soud však konstatuje, že se jedná o tytéž argumenty, které uplatnil již ve svém návrhu na delegaci věci, jež však zdejší soud neshledal důvodnými, resp. dostatečně konkrétními a prokázanými. Nadto, na tento způsob realizace průběhu jednání nemá účastník řízení žádný právní nárok. Dle § 102a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v rozhodném znění, přiměřeně užitého dle § 64 s. ř. s., platí, že *na návrh účastníka nebo je-li to účelné, může soud provést úkon s využitím videokonferenčního zařízení, zejména zprostředkovat přítomnost účastníka nebo tlumočníka na jednání nebo provést výslech svědka, znalce nebo účastníka*; komentářová literatura pak uvádí, že „rozhodnutí o využití videokonferenčního zařízení (je) *plně na úvaze soudce a výrazem jeho nezávislé rozhodovací činnosti*, navíc proti rozhodnutí o (ne)využití videokonference, jímž se jen upravuje vedení řízení, není odvolání přípustné“ (srov. JIRSA, Jaromír, a kol. Občanské soudní řízení – 2. část, Soudcovský komentář. Wolters Kluwer, Praha, 2019). Postup městského soudu spočívající v nevyhovění žádosti stěžovatele o projednání jeho věci formou videokonference proto nemohl zasáhnout do jeho práva na spravedlivý proces.

[23] Věcně stěžovatel nesouhlasí s názorem městského soudu, že dílčí nepřezkoumatelnost napadených rozhodnutí (spočívající v důkazně nepodloženém závěru žalované o jeho údajných dalších příjmech) nemá vliv na jejich zákonnost. Nejvyšší správní soud této námitce nepřisvědčil. Městský soud správně zdůraznil, že všechna napadená rozhodnutí stojí na několika samostatných důvodech pro nevyhovění žádosti o určení advokáta. Nad rámec přezkoumatelně nedoloženého závěru o majetkových poměrech žadatele neodůvodňujících určení advokáta (srov. § 18c odst. 1 věta první zákona o advokacii) žalovaná uvedla další důvody: v rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002 - neprokázání nesplnění podmínek pro ustanovení advokáta soudem (srov. § 18 odst. 2 zákona o advokacii) a zneužití práva (srov. § 18c odst. 5 zákona o advokacii); v rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003 - zjevně bezdůvodné uplatňování práva a zneužití práva (srov. § 18c odst. 5 zákona o advokacii); v rozhodnutí ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002 - opět zjevně bezdůvodné uplatňování práva a zneužití práva. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že každý z těchto důvodů je i samostatně dostatečný, neboť všechny podmínky § 18 a § 18a zákona o advokacii musejí být splněny kumulativně; nesplnění toliko jedné z nich tedy postačuje pro nevyhovění žádosti o určení advokáta. Odůvodnění každé z těchto skutečností je proto relativně

pokračování

samostatné, bez vzájemné návaznosti na posouzení ostatních podmínek pro určení advokáta. S ohledem na to mohou jednotlivé důvody pro nevyhovění žádosti obstát bez ohledu na osud (případnou nepřezkoumatelnost či nesprávnost) dalších z nich. Dílčí části napadených rozhodnutí týkající se konkrétních důvodů pro neurčení advokáta proto lze od sebe v rámci jejich přezkumu „oddělit“. Stěžovatel argumentuje, že dle zákona o advokacii je otázka příjmů a výdajů žadatele o ustanovení advokáta klíčovou pro rozhodnutí, zda bude žádost úspěšná; s tímto tvrzením se však soud neztotožňuje. Jak již bylo shora uvedeno, odůvodňující příjmové a majetkové poměry žadatele jsou (toliko jednou) z nutných podmínek pro určení advokáta k poskytnutí právní služby; nelze však rozhodně konstatovat, že by ji zákon označoval za podmínku klíčovou či ji jakkoli jinak prioritizoval. Městský soud proto nepochybil, pokud napadená rozhodnutí, i přes seznanou vadu týkající se vyhodnocení majetkových poměrů stěžovatele, nezrušil. Tato vada totiž neměla vliv na zákonnost napadených rozhodnutí, neboť ta stojí i na jiných důvodech pro neurčení advokáta; správnost jejich aplikace posoudí soud níže.

[24] Ve vztahu k rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000977/18-002, stěžovatel namítá, že měl být žalovanou podle § 37 správního řádu vyzván k doplnění chybějícího rozhodnutí o neustanovení zástupce soudem; to se nestalo, pročez nebylo možné pro tuto vadu podání mu advokáta určit. Nejvyšší správní soud poukazuje na explicitní znění § 55a odst. 1 zákona o advokacii, dle něž *ve věcech uvedených v § 18a až 18c postupuje Komora podle správního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak. Ustanovení § 13, § 15 odst. 4, § 18, 35, § 36 odst. 3, § 37 odst. 3, § 41, § 45 odst. 2, § 47, 49, § 51 odst. 2, § 80 až 93, § 100 až 129, § 131, 133, § 137 až 139, § 152 a 178 správního řádu se přitom nepoužijí.* Ve shodě s tím lze odkázat např. na nedávný rozsudek NSS ze dne 12. 10. 2021, č. j. 1 As 250/2021 - 36, v němž zdejší soud vyslovil: *„ze zákona o advokacii jasně plyne, že v řízení o určení advokáta podle § 18 a násl. téhož zákona se nepoužijí mimo jiné § 37 odst. 3 a § 45 odst. 2 správního řádu. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem městského soudu, že žalovaná postupovala správně, pokud stěžovatelku nevyzvala k odstranění nedostatků podání, jelikož jí tuto povinnost zákon o advokacii neukládá.“* Taktéž v rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021 - 30, NSS uvedl, že *„se jedná o řízení o žádosti, kde je velká část odpovědnosti za zjištění, resp. prokázání, skutkového stavu vložena na žadatele. O to více se tato procesní povinnost žadatele uplatní v řízení o určení advokáta, jelikož dle § 55a odst. 1 zákona o advokacii se v řízeních vedených dle § 18c stejného zákona nepoužije mimo jiné i § 37 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (...). V řízení o určení advokáta tak žalovaná nemá povinnost vyzývat žadatele k odstranění vad podání.“* Stěžovatel má pravdu v tom, že Krajský soud v Brně ve svém rozsudku ze dne 13. 8. 2021, č. j. 29 A 296/2017 - 217, vyslovil opačný závěr ohledně použitelnosti § 37 odst. 3 správního řádu v řízení dle § 18c zákona o advokacii; nutno však uvést, že daný soud rozhodoval podle odlišného právního stavu (před nabytím účinnosti citovaného znění § 55a odst. 1 zákona o advokacii). Městský soud proto v přezkoumávané věci správně aproboval postup žalované, která stěžovatele k doplnění chybějící náležitosti jeho žádosti nevyzývala.

[25] Vůči rozhodnutí ze dne 7. 9. 2018, č. j. 10.01-000978/18-003, stěžovatel namítá, že k odmítnutí návrhu ve věci došlo až po podání žádosti o ustanovení advokáta, což nemohl žádným způsobem ovlivnit. Nejvyšší správní soud ze správního spisu zjistil, že stěžovatel dne 8. 8. 2018 požádal žalovanou o určení advokáta *„k poskytnutí právní služby pro zastupování v řízení č. j. 29 Nc 706/2017 vedeného u OS v Olomouci a doplnění*

blanketního odvolání proti usnesení č. j. 29 Nc 706/2017 - 62 ze dne 24. 7. 2018“. Ke své žádosti stěžovatel přiložil usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 2. 2018, č. j. 29 Nc 706/2017 - 62, jímž byla zamítnuta jeho žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů pro dané řízení; dále usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 30. 5. 2018, č. j. 69 Co 70/2018 - 95, kterým bylo výše uvedené rozhodnutí potvrzeno. Dále doložil též usnesení Okresního soudu v Olomouci ze dne 23. 7. 2018, č. j. 29 Nc 706/2017 - 100, kterým bylo podání (žaloba) odmítnuto pro jeho nedoplnění přes výzvu soudu. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že stěžovatel požádal o určení zástupce až poté, co byla jeho žaloba projednávána ve věci sp. zn. 29 Nc 706/2017 odmítnuta. Odvolání proti usnesení č. j. 29 Nc 706/2017 - 100, zjevně nemohlo být úspěšné s ohledem na stěžovatelem nesplněnou povinnost odstranit vady podání (bránící pokračování v řízení) ve stanovené lhůtě. Taktéž ve vztahu k rozhodnutí ze dne 14. 9. 2018, č. j. 10.01-001024/18-002, stěžovatel obecně namítá, že žalovaná ani soud nebyli oprávněni žádným způsobem předvídat, jak by Ústavní soud rozhodl o jím podané ústavní stížnosti proti usnesení Krajského soudu v Brně - pobočka ve Zlíně č. j. 58 Co 88/2018 - 1438. Tím bylo potvrzeno usnesení Okresního soudu ve Zlíně ze dne 26. 1. 2018, č. j. 47 Nc 117/2013 - 1414, odmítající stěžovatelův návrh na obnovu řízení z důvodu, že podání přes výzvu k odstranění vad neobsahovalo podstatné náležitosti. Stěžovatel přitom ani v jedné z příslušných žádostí o určení advokáta nepopírá, že předmětnou lhůtu k odstranění vad daných podání zmeškal, resp. netvrdí, že se tak stalo z vážného, omluvitelného důvodu. K argumentaci, že otázka možné úspěšnosti řízení není důvodem, na základě něhož by bylo možné rozhodovat o určení advokáta, Nejvyšší správní soud poukazuje na znění § 18c odst. 5 zákona o advokacii, dle něž *komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva*. Kasační soud k tomu odkazuje na svůj rozsudek ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021 - 30, v němž vyslovil, že „*kategorie zjevné neúspěšnosti (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a zjevně bezdůvodného uplatňování práva (§ 18c odst. 5 zákona o advokacii) se do značné míry jistě překrývají. Podstatou obou institutů je neustanovit zástupce a nehradit jeho náklady z veřejných financí pro zbytečnost a nedůvodnost takového postupu. I kdyby byl zástupce ustanoven, jeho jakákoliv aktivita by nemohla vést k úspěchu ve věci. I přestože je tak slovní vyjádření obou ustanovení jiné, jejich význam je v zásadě shodný, pouze pojem použitý v zákoně o advokacii lze považovat za o něco málo širší*“. Jestliže je tedy z žádosti o určení advokáta bez dalšího zřejmé, že se žadatel dožaduje právní služby ve věci, která je (typicky z procesních důvodů a nehledě na případnou aktivitu advokáta) bez objektivní naděje na úspěch, bylo by nevhodné mu v takovém případě vyhovět. Z tohoto důvodu žalovaná ani městský soud nepochybili, pokud v obou napadených rozhodnutích posoudili situaci stěžovatele (tj. brojení proti rozhodnutím založeným na neodstranění vad podání v soudem stanovené lhůtě) jako zjevně bezdůvodné uplatňování práva.

[26] Dále stěžovatel vytýká žalované argumentaci, že jeho jednání je sudičské; každá z jím podaných žádostí o určení advokáta byla dle něj odůvodněná, přičemž nemůže nést vinu za to, že byl obětí několika tisíc trestných činů, které vyžadovaly, aby se obrátil na soud. Nejvyšší správní soud předesílá, že stěžovateli samozřejmě neupírá právo podat k soudům jakékoli návrhy a v jakémkoli množství uzná za vhodné; stejně tak nehodlá soud polemizovat s jeho subjektivním přesvědčením, že „*vůči němu bylo spácháno 6990 zločinů*“. Pakliže se ovšem stěžovatel v rámci své značně „bohaté“ soudní aktivity dožaduje např. osvobození od soudních poplatků, ustanovení zástupce soudem či nyní přezkoumávaného

pokračování

určení advokáta žalovanou, musí počítat s tím, že smysluplnost jeho kroků bude posuzována z objektivního hlediska (srov. rozsudky NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, či ze dne 14. 11. 2012, č. j. 6 Ans 14/2012 - 11, a další k osvobození od soudních poplatků, dle nichž *„účelem osvobození od soudních poplatků naopak není „od břemene“ nemajetné účastníky řízení ve všech soudních sporech, tedy i v těch, které tito účastníci opakovaně a soustavně vyvolávají, a které nemají zjevný dopad do jejich životní sféry“*). Smyslem určení advokáta žalovanou je zajistit bezplatný přístup k právní pomoci (v jedné individuální věci) těm účastníkům řízení, kteří ji v konkrétní životní situaci skutečně potřebují a nemohou si ji sami dovolit, nikoliv zajistit generální zastoupení pro boj proti „všudypřítomnému zločinu“. Již ze samotných podání stěžovatele učiněných v řízení o kasační stížnosti je zřejmé, že za zločince považuje téměř každého policistu, státního zástupce, soudce či advokáta, s nímž přišel do styku; jím pak vytýká širokou paletu nejrozumnějších trestných činů, které nadto často neměly být spáchány přímo vůči němu, nýbrž se jedná o údajné rozvracení republiky či justice, korupci apod. Aktivita stěžovatele je přitom v tomto směru značně přebujelá (viz žalovanou k polovině roku 2018 evidovaných 90 žádostí o určení advokáta; NSS od roku 2018 eviduje 51 stěžovatelem zahájených řízení). Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil s názorem městského soudu, že činnost stěžovatele spočívající v opakovaných mnohonásobných žádostech o určení advokáta je zneužíváním práva na bezplatnou právní pomoc; na tom ničeho nemění subjektivní přesvědčení stěžovatele, že všechny jím vedené spory jsou důvodné. Zároveň je ovšem nutno zdůraznit, že posouzení jeho jednání jako sudičského nestojí na tom, že by nikdy nebyl v žádné své věci úspěšný, jak se stěžovatel snaží naznačit.

[27] K obsahu dalších podání stěžovatele Nejvyšší správní soud toliko konstatuje, že tato se týkají především tvrzeného protiprávního jednání některých představitelů žalované, dále soudců a státních zástupců. Náležité zjišťování trestných činů a spravedlivé zákonné potrestání jejich pachatelů [srov. § 1 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)] však není v pravomoci správních soudů; nadto předmětem tohoto řízení je výhradně napadený rozsudek přezkoumávající rozhodnutí žalované o neurčení advokáta stěžovateli. Kasační soud se proto danými tvrzeními nezabýval; stejně tak přistoupil k řadě stěžovatelem vznesených důkazních návrhů, neboť tyto se netýkaly předmětu řízení.

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nebyly naplněny stěžovatelem uplatněné kasační námitky, taktéž neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti; proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty poslední. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[29] Soud věc projednal a rozhodl o ní přednostně ve smyslu § 56 odst. 3 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., neboť se jednalo o přezkum rozsudku, který výrokem II. odmítl část žaloby domáhající se ochrany před nezákonným zásahem žalované.

[30] Nejvyšší správní soud nerozhodoval o žádosti JUDr. Michala Bernarda, Ph.D. ze dne 21. 10. 2021 o zproštění jeho ustanovení zástupcem stěžovatele, neboť k okamžiku jejího podání byla věc připravena k vydání meritorní rozhodnutí; nadto již nebylo třeba, aby ustanovený zástupce činil jakýkoli další úkon právní služby (kasační stížnost byla v dané době řádně doplněna). Právní mocí tohoto rozhodnutí přitom zastoupení končí.

[31] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl v tomto kasačním řízení úspěch a úspěšnému žalovanému nevznikly náklady přesahující jeho běžnou úřední činnost. Proto soud vyslovil, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení a žalované ji nepřiznal.

[32] Usnesením městského soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 6 A 178/2018 - 41, byl stěžovateli ustanoven zástupcem JUDr. Michal Bernard, Ph.D., advokát se sídlem Klokotská 103/13, Tábor. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za jeden úkon právní služby, a to podání kasační stížnosti (vč. jejího doplnění ze dne 30. 9. 2021) [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] ve výši 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 13 odst. 3 téže vyhlášky]. Podání zástupce ze dne 21. 10. 2021, spočívající v přeposlání textu formulovaného přímo stěžovatelem a obsahující jeho žádost o zproštění, soud neposoudil jako úkon právní služby, neboť šlo o velmi jednoduchý úkon technické povahy. Advokát není plátcem DPH. Celková odměna tedy činí částku ve výši 3400 Kč, která mu bude vyplacena do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

[33] Podle § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud stěžovateli uložil, aby státu nahradil část nákladů řízení, které byly Českou republikou – Nejvyšším správním soudem hrazeny ustanovenému zástupci, a to ve výši 10 % těchto nákladů, neboť stěžovatel byl usnesením městského soudu ze dne 9. 1. 2019, č. j. 6 A 178/2018 - 41, osvobozen od soudních poplatků toliko ve výši 90 %. Poměrná částka přitom činí 340 Kč.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu